

27. Třetí a čtvrtá pečeť

Zj 6,5-8

- 5 Když Beránek rozlomil třetí pečeť, slyšel jsem, jak třetí z těch bytostí řekla: "Pojd'!" A hle, kůň černý, a jezdec měl v ruce váhy.
- 6 A z kruhu těch čtyř bytostí jsem slyšel hlas: "Za denní mzdu jen mírka pšenice, za denní mzdu tři mírky ječmene. Olej a víno však nech!"
- 7 A když Beránek rozlomil čtvrtou pečeť, slyšel jsem hlas čtvrté bytosti: "Pojd'!"
- 8 A hle, kůň sinavý, a jméno jeho jezdce Smrt, a svět mrtvých zůstával za ním. Těm jezdcům byla dána moc, aby čtvrtinu země zhubili mečem, hladem, morem a dravými šelmami.

Třetí živá bytost měla tvář člověka. Jezdec, který vyjíždí, má černou barvu. Je to opačný obraz k bílému koni? Běžným čtením Bible bychom to předpokládali, ale ve skutečnosti takhle jednoduše se NZ vykládat nedá. Řecké slovo pro černý neznamena ani tak černou barvu, jako spíše inkoust. Může se tedy vztahovat na psaní, barvu vlasů nebo barvu pleti. Toto slovo se však nepoužívalo jako opak bílé. V NZ je silný kontrast mezi světlem a tmou, který má silný duchovní význam. Světlo je pozitivní, označuje evangelium, temnota je negativní, je v protikladu k evangeliu. Černý kůň tedy není v první řadě protikladem k bílému, ačkoli černý kůň znázorňuje nepřítomnost evangelia.

U tohoto koně není napsáno, že vyjel, tak jako vyjíždí do světa první dva jezdci. Mluví se zde o vahách. Jsou to váhy soudu jako u Da 5,27, kde je řečeno Belšasarovi, že byl zvážen a shledán lehký. V jiných pasážích NZ se toto slovo překládá jako jho, které se používá k vedení zvířat. Může to dokonce znamenat i břemeno, které nese člověk. Zde odráží kořen slova příčku vah. Takové váhy s příčkou a miskami se používaly v antickém světě. Kontext naznačuje, že jde o váhy k vážení, ne váhy soudu.

To, co se zde vykresluje, jsou okolnosti hladu. Černý kůň znázorňuje hlad. Hlad je jedno ze zlořečení smlouvy – válka, hlad, mor. Text hovoří o hlasu ve středu živých bytostí. To ukazuje na Beránka, Krista, který sedí na trůnu.

Text mluví také o denní mzdě. V řečtině je to denarius, mince, která se často zmiňuje v NZ. Denarius byla mince, kterou dělník vydělal za jeden den. Hladomor je popsán mírkou pšenice, nebo-li denní mzdou a třemi mírkami pšenice za denní mzdu. Mírka pšenice (kvart) je zhruba množství potravin, které sní průměrná osoba za den. To popisuje vážnost hladomoru. Pokud někdo spotřebuje potraviny jenom pro sebe, aby se nasýtil, nemůže tak sytit rodinu. Pokud někdo chtěl ušetřit a pořídit si neplnohodnotné obilí, získal tak tři míry ječmene, z kterých nasýtil tři lidi.

V Palestině jsou tři hlavní sklizně pro obilí, olej a víno. V SZ se to mnohokrát zmiňuje, např. Dt 7,13. „Bude tě milovat a bude ti žehnat a rozmnoží tě. Požehná plodu tvého života i plodu tvé role, tvému obilí, tvému moštu, tvému oleji, vrhu tvého skotu a přírůstku tvého bravu na zemi, o níž se přísahou zavázal tvým otcům, že ti ji dá.“ Olej pochází z olivníku a víno z vinné révy. Všechny tři plodiny se pěstovaly v Palestině ve velkém množství. Dt 11,14, Dt 28,51 a Oz 2,8.22 také popisuje tyto hlavní tři plodiny Palestiny. Pokud tedy mluvíme o zemědělství v Palestině v antické době, pak výraz „obilí, nové víno a olej“ je příznačný pro vyjádření nejdůležitějších sklizní. Obilí jako pšenice a ječmen se sklízelo každý rok, olivovník a vinná réva se sklízely vícekrát do roka. V Palestině se vyskytují olivovníky, které jsou až 1000 let staré.

Pokud se ve SZ řekne, že jsou potraviny odvažovány, vždy to znamená velké hladovění. Např. Lv 26,26; 2 Kr 7,1; Ez 4,16.17.

Hlad je hlavním tématem důsledků vyjetí černého jezdce.

Hlas ze středu čtyř živých bytostí, hlas od Božího trůnu zmírňuje soud, neboť říká, že oleji a vínu se nemá škodit. Jinými slovy, hlas říká, že pokud je nedostatek obilí, tedy základní potraviny, má se ponechat alespoň

Jon Paulien – Zjevení Jana

olej a víno, které jsou svým způsobem trochu luxusnější. Je to zajímavý hladomor. Je to hladomor, ve kterém se nedostává základního jídla, avšak potravinové přílohy jsou stále k dispozici.

Rostlinka obilí nemá kořeny příliš hluboko, proto je více ohrožena suchem. Scéna tedy naznačuje to, že hluboko zakořeněné rostliny jako olivovník a vinná réva odolají suchu, pokud netrvá příliš dlouho.

Jak můžeme rozumět tomuto znázornění hladu a sucha? Domnívám se, že duchovní nebo symbolický výklad dává největší smysl. Např. slova neškod' oleji a vínu jsou několikrát používána v knize Zjevení k vyjádření soudu nad těmi, kdo páchají zlo (Zj 7,2.3, Zj 9,4.10.19) nebo k vyjádření pronásledování Božího lidu (Zj 11,5, Zj 22,9). Slovo škodit je používáno k vyjádření pronásledování a utrpení. Je zde používán duchovní tón k vyjádření utrpení.

Kdyby byl černý jezdec opakem bílého koně, potom by se jednalo o duchovní hlad, hlad po Božím slovu. Boží slovo je chléb života. Obilí je symbolem pro slovo Boží. Zdá se tedy, že je zde líčen nedostatek Božího slova.

Na druhé straně je olej a víno symbolem pro Boží milost. Víno je symbolem krve Ježíše Krista, symbol večeře Páně. Olej je symbolem Božího Ducha, plamenný oheň duchovního života.

Popisuje se zde tedy hlad po Božím slovu, jeho důsledky však nejsou fatální. Boží milost je stále k dispozici.

SZ prorok Ámos to popisuje obdobně - Am 8,11.12

11 Hle, přicházejí dny, je výrok Panovníka Hospodina, kdy pošlu na zemi hlad, ne hlad po chlebu ani žízeň po vodě, nýbrž po slyšení slov Hospodinových.

12 Budou vrávorat od moře k moři a ze severu na východ; budou pobíhat a hledat slovo Hospodinovo, ale nenajdou.

Jazyk hladu může být použit na vyjádření nedostatku Božího slova. Může se nedostatek Božího slova týkat i dnešních dnů? Jistě ne v doslovném slova smyslu, neboť v dějinách nebylo zatím období srovnatelné s dnešní dobou, kdy by byl takový dostatek Biblí i volný přístup k Božímu slovu. I přesto, že mají lidé přístup k Bibli, mají velmi malé poznání Bible. Žijeme v době, ve které se stále více a více Bible ignoruje. Život se stává extrémně komplexním a uspěchaným a lidé tráví stále méně a méně času s Božím slovem.

Třetí pečeť, jedno v jaké době, znázorňuje období, kdy je Boží slovo těžko dostupné, ale evangelium je ještě pořád k dispozici. Prostředky spásy jsou stále k dispozici. Boží vliv je ve světě stále patrný. Evangelium je pro lidi téměř neznámé, avšak doba třibení není uzavřena. Pro lidi je stále možné přijít k Bohu.

Čtvrtá pečeť je ve Zj 6,7.8.

7 A když Beránek rozlomil čtvrtou pečeť, slyšel jsem hlas čtvrté bytosti: "Pojď!"

8 A hle, kůň sinavý, a jméno jeho jezdce Smrt, a svět mrtvých zůstal za ním. Těm jezdcům byla dána moc, aby čtvrtinu země zhubili mečem, hladem, morem a dravými šelmami.

Čtvrtá živá bytost měla tvář orla, nebo přesněji tvář supa. I v dnešní společnosti sup symbolizuje smrt a rozklad. Sup se živí mrtvými zvířaty zemřelými za těžkých podmínek sucha.

Text mluví o plavém, mrtvolně bledém (B21) koni. Je to pokus přeložit původní slovo. Kořenem slova je chloros, z něhož je odvozené slovo chlór. To, co toto slovo znázorňuje, je plyn nebo kapalina žluto-zelené barvy. Tento kůň znázorňuje ránu, mor, proto byla zvolena tato barva. Znázorňuje nakažlivou zánětlivou chorobu, která zabíjí lidi ve velkém počtu. Choroba způsobuje strach. V antických dobách bylo toto slovo používáno jako označení vzhledu člověka, který byl velice nemocný.

Je zajímavé, že tento jezdec nevyjíždí do světa, do jeho různých částí. Jedná se o předběžný Boží soud, ještě ne konečný soud, před koncem se musí udát ještě mnoho událostí. Je však řečeno, že smrt a Hades jej následovala. Z řečtiny vyplývá, že jej doprovázela. Slova smrt a hades jsou společně použita v knize Zjevení ještě dvakrát: Zj 1,18 „ten živý; byl jsem mrtev - a hle, živ jsem na věky věků. Mám klíče od smrti i hrobu (hades).“ Hades je místo, kde je smrt. Smrt a hades symbolizují naprostý opak života, zánik, tedy to, čeho se velmi bojíme. Zj 1,18

nám říká, že Ježíš je ten, kdo drží klíče od smrti a hadu. Ježíš to má pod kontrolou. Stejně poselství je ve Zj 6. Ježíš otevřel pečeť, která ukazuje na smrt a hades.

Zj 20,14 „Pak smrt i její říše (hades) byly uvrženy do hořícího jezera. To je druhá smrt: hořící jezero.“ To je úžasná zpráva. Nastane zánik smrti.

Plavý kůň je hrůzostrašný obraz, který nám připomíná dvě věci:

1. Smrt a hades jsou pod kontrolou Ježíše Krista.
2. jednoho dne bude smrt a hades vymýceni

Smrt nemá konečné slovo. Smrti je třeba se obávat, pokud by měla konečné slovo, jím však není. Můžeme žít se světlem pravdy, s vědomím, že smrt není konečná realita.

Při pomyslení na děsící znázornění čtyř koňů a troubení nesmíme nikdy zapomenout, že všechna tato znázornění jsou pod Boží kontrolou. Jsou to přechodné věci. Násilí, těžkosti, pronásledování jsou reálné. Zjevení nám nezakrývá reálný život. Popisuje život takový, jaký skutečně je, dává nám však současně naději v této realitě. Přejde den, kdy skončí násilí, smrt, kdy ti, kteří jsou věrni Bohu, vstoupí do zcela jiného a lepšího světa, než jaký ho známe dnes.

Plavý jezdec má moc nad čtvrtinou země. To naznačuje, že pravděpodobně každý jezdec má moc nad čtvrtinou země. Připomeňme si Zj 7,1, kde se hovoří o čtyřech větrech a tyto větry tvoří paralelu ke čtyřem jezdcům. Jedná se o různé vyjádření stejné věci. Vítr vane ze čtyř úhlů země. To naznačuje, že každý z těchto jezdců má moc nad čtvrtinou země. Bude to důležité při výkladu troubení, neboť polnice mají moc nad třetinou země. Zkusíme si vysvětlit proč tomu tak je.

Meč, hlad, mor, šelmy představují vystupňování činnosti druhého a třetího jezdce. U čtvrtého jezdce je vše to, co bylo negativní u druhého a třetího jezdce zintenzivněno. Lv 26 a Dt 32 ukazuje, jak ve SZ dobách byly Boží soudy progresivní. Začaly výstrahou a přinášely větší a větší rány, když se neposlušnost zvětšovala. Takže meč a hlad, o kterých se zmiňuje text u druhého a třetího jezdce, jsou zintenzivněny ranami, morem a divokými šelmami.

Jsou tyto šelmy ozvěnou Zj 13, kde se mluví o drakovi, šelmě a falešném proroku? Snad. U čtvrtém jezdce vidíme zintenzivnění a stále postupující důsledky neposlušnosti smlouvy. Čtvrtá pečeť je nejzávažnější hrozba ze všech. Je to hrozba stálého odepření milosti. Je to ten nejzávažnější duchovní stav až po Zj 18. Z tohoto důvodu 3. a 4. jezdec znázorňují děsící dobu důsledků pro lidi na zemi. Čtvrtý jezdec znázorňuje vyloučení z přítomnosti Boží, odepření milosti. Hrozí duchovní mor, nemoc duše.

Všimli jste si určitého vývoje při popisu jednotlivých jezdců? Nejdříve nastává rozdělení ve vztahu k evangeliu, potom přichází ztráta pozornosti k Božímu slovu a nakonec nastupuje úpadek, nemoc a smrt. Duchovní důsledky jsou horší a horší.

Pokud jsou stále v pozadí Lv 26 a Dt 32 a jestli mají přijít ještě další věci v pečetích 5 až 7, potom je tato rána zamýšlena tak, aby se stále ještě dospělo k pokání. Situace je velmi vážná, vzbuzuje děs, ale ještě to stále není nezvratný konec. Není to závěr doby zkoušky a milosti, ale je to její předstupeň. Jezdec na čtvrtém koni líčí tyto podmínky a tento stav tak vážně, že má nepochybně na mysli duchovní konec. Je to však jeho předzvěst, ještě ne realita.

Jak tedy máme rozumět čtyřem jezdcům na koních? Jak bychom tento text měli interpretovat?

První jezdec na bílém koni znázorňuje vítězíci evangelium, v dalším významu věrnou církev, která rozšiřuje poselství.

Druhý kůň, ohnivý, znázorňuje opozici vůči jezdcovi, opozici vůči Kristu, která vede k rozdělení a pronásledování. Třetí kůň znázorňuje hlad po Božím slově a čtvrtý kůň duchovní mor.

Tyto symboly, které jsou převzaty ze SZ, nejsou nezbytně chronologické. Jinými slovy, válka, hlad, mor nejsou vždy nezbytně použity v tomto slovním pořadí. Dají se zaměnit a také se tak někdy v SZ děje. Koncept je

používán jako jednotka, ne jako jeho jednotlivé části. V Mt 24, Mk 13 a L 21 Ježíš také používá jednotlivé části tohoto konceptu zaměnitelně, některé může i vynechat atd.

Evangelium stále trvá. Zdá se mi tedy, že jeden způsob, jakým můžeme rozumět textu o jezdcích spočívá v jeho duchovním významu. Vždy, když se káže evangelium, některé lidi to zasáhne a získá pro království Boží. Jiní lidé mu odolávají a odporují. Následuje rozdělení. Mezi těmi, kteří odmítnou evangelium se nachází hlad po Božím slově, následuje duchovní nemoc a smrt. Zj 6 v tomto smyslu znázorňuje proces, který zažil každý z nás, když jsme zaslechli evangelium a prožívali důsledky poslušnosti nebo důsledky neposlušnosti. Jedna z možností jak aplikovat pečeti je znázornění všeobecné reality křesťanského věku. Pečetě popisují osobní zkušenost každého, kdo slyší evangelium: Buď osobní vítězství, úzké společenství s Kristem a prožívání duchovního požehnání na jedné straně nebo na druhé straně postupný úpadek, který způsobuje hřích, to tehdy, když je evangelium odmítnuto.

Je ovšem možné však jezdce vnímat i v chronologickém pořadí. Pečetě se otevírají jedna po druhé téměř tak, jako by uváděly historickou posloupnost. Čtyři živé bytosti, které obklopují Boží trůn nejsou nikdy odděleny na žádném místě knihy Zjevení. Uvidíme, že pátá a šestá pečeť směřují ke konci historie. Když vidíme, že sedm pečetí směřuje od kříže ke druhému příchodu, můžeme se domnívat, že čtyři koně znázorňují zkušenost ve dřívější době křesťanského věku. V mnohém skutečně zapadají velice dobře do křesťanské historie.

Na raném počátku křesťanské historie byla doba věrnosti a počátečního hledání evangelia skrze službu Pavla, Petra a učedníků, kdy evangelium postupovalo světem v 1. století. Jak však čas ubíhal, nastal postupný úpadek, který je historicky dokumentován. Přichází středověk, ve kterém znalo Písmo jen velice málo lidí. Velice málo lidí mělo také osobní společenství s Bohem, tak jak ho líčí NZ. Křesťanská víra se stala spíše politickou přesvědčením nebo vojenským stanoviskem. Spíše šlo o světskou prosperitu a světské dobytí světa atd. Dějiny tedy potvrzují vývoj popsany čtyřmi jezdci. Rozmach evangelia, potom odporování evangeliu, zapomenutí evangelia, ztráta evangelia z mysli a nakonec duchovní nemoc a smrt.

Soudy jsou částečně a předběžně vidět, avšak konečný soud leží stále v budoucnosti. Teprve ve Zj 7,1 jsou vidět plné důsledky počínání všech jezdců. Bude velké, závěrečné hlásání evangelia, o kterém mluví také Zj 11 a 14 a 18. Evangelium projde ještě jednou světem v plné a závěrečné síle. Tato myšlenka je v pozadí Zj 7,1-3. Potom, až práce evangelia bude ukončena, až všechen Boží lid bude zapečetěn, potom nastane závěrečné uvolnění těchto čtyř jezdců, kteří uskuteční závěrečné dílo. Toto jsou pozoruhodné a jedinečné pohledy ve Zj 6.

Duchovní ponaučení z textu o třetím a čtvrtém jezdci:

1. Zdá se, že jezdci ukazují, že naše duchovní zdraví především závisí na přijímání pokrmu Božího slova. Je to hlad po Božím slově, který přináší vše, co je nezdravé v duchovním životě. Pokud učiníme Boží slovo naším hlavním důrazem života, potom budeme zdraví a silní a budeme znát evangelium.
2. Ne pouze poznání evangelia, ale také jeho přijímání a uznávání s jeho důsledky pro náš život. Jeden z nejhorších důsledků života v dnešním světě je ztráta sebedůvěry, o které mluví mnoho psychologů. Lidé si myslí, že nemají žádnou cenu. Avšak evangelium nám jasně říká, že máme obrovskou cenu. Bible nám říká, že ta největší osoba celého vesmíru nás nejenom miluje, ale byla ochotná za nás zemřít. To znamená, že jsme přijati v díle, které Kristus vykonal. Toto nepodmíněné přijetí od toho, kdo je všeobecně hoden má obrovská dopad na sebeúctu. Když si lidé uvědomí, že jsou nepodmíněně milováni Bohem a že Bůh o nás vše zná, že mají hodnotu a nikdy nebudou zatraceni, přinese jim to velkou úctu a hodnotu v dnešním složitém světě.
3. Důsledky ignorování a odmítání Božího slova jsou obrovské. Přijde úpadek, nemoc a hlad. Toto je symbolické znázornění každodenního života, které má současně duchovní důsledky. Pokud hladovíme pro nedostatek Božího slova, jsme nemocní a máme nezdravou duchovní zkušenost. To přináší

nedozírné důsledky. Nejen ztrátu sebeúcty a sebedůvěry, ale i další důsledky v našem životě. Čtvrtý jezdec nám říká, že možnost přijetí evangelia nebude trvat věčně. Po jezdcí na plavém koni zůstává smrt a hádes. Přejde den, kdy již nebude k dispozici milost.

Jezdci nám připomínají, že nyní je čas naplno přijmout Krista a jeho evangelium. Jestliže máme stále evangelium k dispozici, jestliže je stále olej a víno k dispozici, pak je nyní čas, je to čas spasení. Dnes, kdy slyšíte jeho hlas, nezatvrzujte svá srdce. Nevíme, jak dlouho budeme ještě žít, a proto je důležité dnes poslechnout Kristovo volání a přijmout jeho slovo.